

YİYECEK SAVAŞLARINA DOĞRU MU?

Dünya gıda savaşlarına doğru mu gidiyor? Son zamanlarda basın-yayın organlarında bu soru sıkça soruluyor. Bu sorunun dile getirilmesine elbette bazı ciddi gelişmeler yol açtı. Gıda fiyatları son zamanlarda olağanüstü bir artış gösterdi. Açlık ve yoksulluk yaygınlaştı. Mısır, Haiti, Burkina Faso gibi ülkelerde aç ve yoksul kitleler ya ayaklandılar, ya da çok ciddi gösteriler yaptılar. Dünya tarım birliği eğer bugünkü politikalar devam ederse "küresel açlığın kaçınılmaz olduğunu" bildiriyor. Bugün 30'dan fazla ülkenin açlık sorunu ile karşı karşıya olduğu biliniyor. Bugün dünya da 1 milyar 200 milyon kişi günde sadece 1 dolarla geçinmek zorunda. 2 milyar insan da 2 dolara geçiyor. Özellikle büyük devletlere bağımlı ülkelerde, büyük devletlerin dayatması ile uygulanan tarım politikaları nedeniyle, tarım ve gıda sorunu vahim biçimde derinleşiyor.

Gerçekte gıda açısından dünya da durum nedir ve bu duruma yol açan etkenler nelerdir, açlık ve yoksulluk kader midir? Uluslararası Tarım Bilimi ve Kalkınma için Teknolojileri Birliği (IAASTD), Güney Afrika'nın Johannesburg kentinde bir toplantı yaptı ve bu toplantının sonucunda bir bildiri yayınladı. 400 bilim insanının katıldığı toplantının sonuç bildirgesinde 'modern tarım' olarak adlandırılan tekniklerin yeniden gözden geçirilmesi gerektiğine dikkat çekildi ve "eğer tarım konusunda üretim metotlarından satış zincirine kadar kapsamlı bir reform yapılmazsa küresel açlık kaçınılmaz olacak" denildi. IAASTD Başkanı Robert Watson ise sonuç konuşmasında şunları söylüyor: "Küresel ölçekte un stokları ise hiç olmadığı kadar düşük seviyede ve sadece 40 günlük stokumuz kalmış durumda. Oysa 2050'ye kadar dünya nüfusu üç milyar daha artacak. Bu nüfusu beslemek için gıda üretiminin 25 ila 50 yıl içinde ikiye katlanması gerekiyor. Bu koşullarda gıda üretimi katlanmayacak aksine azalacak. Yeşil devrimi hayata geçirmezsek küresel açlık önlenemez hale gelecek"

BM'de daha önce bu soruna dikkat çekmişti. Birleşmiş Milletler'in yirmi yıl öncesine ilişkin bir raporu var. World Resources 1988-89, (Dünya Kaynakları, 1988-89) başlıklı rapor, "Dünya ciddi bir açlık tehlikesine doğru hızla yol alıyor, çünkü gıda ürünleri dağılımı adil değil. Dağılım adil olsa, gıda üretimi, dünyadaki değil altı milyar, hatta yedi milyar insana bile yetebilir" diyordu. Şimdi dikkat çekilen "tehlike" gelip kapıya dayanmış durumda. Dünya Afrika'nın bazı ülkelerinden gelen açlık görüntülerine zaten epeyce bir zamandır tanık oluyor. Ancak şimdi sorunun boyutu büyümüş durumda. Geçmişte "tarım ülkesi" olarak bilinen ülkeler bile şimdi ciddi gıda problemleri yaşıyorlar. Peki ama sorunun kaynağı ne? Dikkat edilirse yukarıda aktarılan rapor ve bildirilerde "tarım tekniklerine" ve "dağılıma" vurgu yapılıyor.

"Tarım tekniklerinden" kastedilen genetiği ile oynanmış tarım ürünleri ve bu ürünlerin üretilmesinde kullanılan tarım teknikleridir. Bugün dünyanın pek çok ülkesinde halkın binlerce, yüzlerce yıldır geleneksel olarak ürettiği tarım ürünleri uluslararası büyük gıda tekelleri tarafından "patentleniyor" ve halkın bu ürünleri ekmesi yasaklanıyor. Genetiği ile oynanmış tohumların ekildiği topraklarda başka ürün bitmiyor. Tekeller tarafından geliştirilen tohumların gramı neredeyse altın fiyatında! Dünya Bankası, IMF gibi uluslararası finans kurumları dev tekellerin ve büyük devletlerin çıkarlarını savunuyor, bağımlı ülkelere "yapısal uyum programları" dayatıyorlar. Bu programlar yerli tarımı yıkıyor, üreticilerin desteklenmesini önüyor, bu ülkeleri dış alıma mahkum ediyor. İleri ülkeler kendi üreticilerini büyük sübvansiyonlarla desteklerken, bağımlı ülkelerin kendi üreticilerine sübvansiyon vermesi engelleniyor. Bununla da kalınmamakta sulama suyu paralı hale getirilmek istenmektedir. Yani dünya gıda üretimi dev tekellerin aşırı kar hırsına kurban edilmiş durumda. Bu durumun ilk kurbanları da bağımlı ve yoksul ülkeler oluyorlar.

Son günlerin modası ise, tüm sorunların kaynağını gıda ürünlerinden yakıt üretilmesine bağlamak. Bu konuda başı çeken ülkeler ise ABD ve Brezilya. Ama bu ülkelerde henüz bir gıda problemi yok! Yoksulluk ve işsizlik var, buna bağlı olarak yeterli beslenemeyen, açlık çeken bir nüfus da var. Ancak bunlar zaten geçmişte de vardı ve sorumlusu da doğrudan mevcut düzen. Şekerkamışı, kanola, mısır gibi tarım ürünlerinden yakıt elde etmek için kullanılan miktar ise devde kulak! Üstelik bu ürünlerin miktarı örneğin on yıl öncesine göre son derece artmış durumda. Açıkçası bir günah keçisi yaratılıyor ve bütün sorumluluk onun üzerine yıkılıyor.

Birde dağılım sorunundan söz ediliyor; bu soruna gelecek olursak; Gıda ürünlerinin dağılımı adil değildir, olmasında mümkün değildir. Çünkü dağılımı yapacaklar büyük üretim araçlarını ve finans kurumlarını –fabrikalar, bankalar vb- ellerinde bulunduranlardır. Yani günümüzde sayıları bir avuç olan en tepedeki zenginler. Bunların örgütleri olan Dünya Bankası ve IMF gibi kuruluşlar, dayattıkları "yeniden yapılanma" programları ile bağımlı ülkelerin tarımını mahvetmekte, sanayilerini

çökertmektedirler. Bugün gelişmiş bir ülkede yaşayan bir işçinin yarın işsiz kalmayacağını hiç bir garantisi bulunmamaktadır. Bu günün dünya düzeni bütün bu sorunları yeniden yeniden üretmekte, çözümü ise savaşlarda ve yıkımda bulmaktadır. Irak'ın işgalinden sonra ilk el konulan ve hakkında yasa yapılan ürün petrol olmuş, ardından hemen amerikan tarım tekellerinin istediği tarım yasası gelmiştir. Bu örnek çok çarpıcı ve yeterince açıklayıcıdır. Demek ki dağılımdan medet ummak boşunadır.

Dünya nüfusunun artmakta olduğu bir gerçektir. Ama aynı şekilde tarım teknikleri gelişmekte, ürün elde etme mevsime ve doğanın keyfine bağlı olmaktan çıkarılmakta, verim son derece artırılabilir. Su kıtlığına karşı yeni sulama ve üretim teknikleri uygulanabilmektedir. Yani teknik olarak gıda sıkıntısı çekilmesi için hiç bir neden bulunmamaktadır. Ama bir avuç emperyalist tekelinin olağanüstü karları cebe indirmesi için tarımları yıkıma uğratan ülkeler açlığın, yoksulluğun, kuraklığın pençesine itilmektedir. Bu dev tekellerin azgın saldırıları "doğal afetler" gibi etkili olmakta, tekellerin gazabı, "allahın takdiri, gazabı" olarak takdim edilmektedir. Buna karşılık yoksullardan daha fazla tefekkül ve boyun eğme istenmektedir..

Bu tablo oldukça karamsar olmakla birlikte, bu durumdan çıkış ve kurtuluşa vardır. Dünya emekçileri ve halkları insana yakışır bir dünya kurmak için mücadele ediyorlar ve emperyalist devletlerin ve tekellerin saldırılarını püskürtmek için birleşiyorlar. İşçi sınıfı ve emekçiler, kendileri ve çocukları için açlıktan, yoksulluktan, sömürden kurtulmuş bir dünya istiyorlar ve bunu için mücadele ediyorlar. Onlar çocukların işsizliğe , yoksulluğa, açlığa mahkum edilmediği bir dünya kurmak istiyorlar. Yoksulluğu açlığı ve işsizliği bir kader olmaktan çıkarmak istiyorlar. Eğer bunu bu kuşak başaramazsa, daha fazla birleşmiş, daha iyi mücadele eden gelecek kuşaklar başaracak. Bundan en küçük bir kuşku duymamak gerekiyor. Bu 1 Mayıs da, bu özlemlerin yeniden dile getirildiği bir 1 mayıs olacak.

1 Mayıs'ınız kutlu olsun.

Mayıs / 2008